

Verslag leersteunraad

29 september '25

9:00-12:00

DPC – Pelikaanzaal

Aanwezigen / Afvaardiging

Aanwezig: x, verontschuldigd: v

	/			Arcadia basis
x	Mattias Paglialunga			Katholiek secundair onderwijs Aarschot-Betekom
x	Greet Verhoelst	v	Ilse Van Ermengem	Kracht
x	Kim Geens	v	Bart Van Dievel	Polaris
	Evi Lauwers		Kristien Vanderweyden	Kitos basisonderwijs
v	Miek Thielemans	v	Heleen Bolle	Kitos secundair onderwijs
v	Veerle Teugels		Nathalie Van Praet	VIKO (Virgo en KOBOS)
x	Natalie Umans			KOMO - basisonderwijs
v	Lies Cauwenbergh	v	Marleen Hendrickx	Noordwest-Brabant – Virgo Sapiensinstituut
v	Els Tobback		Annemie Van Moer	KOMO- Secundair Onderwijs
v	Katoke Coomans	x	Katelijne De Keye	Katholiek Onderwijs Vilvoorde-basis
v	Laetitia Tricot	x	Liesbeth Van Humbeeck	Katholiek Onderwijs Vilvoorde-secundair
x	Els Verbeeck		Katrien Herremans	Katholiek Secundair Onderwijs Boom-Bornem-Puurs - BOOM
x	Goedele Vandenberghe		Greet De Smedt	Katholiek Secundair Onderwijs Boom-Bornem-Puurs – Groot -Bornem
x	Gunter Aerts		Annick Mees	Sjab+
x	Mathias Van Beersel		Tim Van Grinderbeek	Kansrijk
	Les Van Stappen			Anker
	Inge Vekemans		Klaas Verreth	Samba 2.0
	Bruno Gijssels			VBS School met de Bijbel de Wegwijzer
	Liene Schallenbergh	x	Sarah De Cooman	CLB Kompas
	Lisbet Van Gijzeghem	x	Kaatje Mariën	CLB Noordwest-Brabant
x	Pieter Goossens			CLB Brabant Oost
x	Sam Leys			Specifiek LSC 467
x	Nele Pattou			LSC Noord-Brabant - directie
x	Klaar Vermeulen	x	Elke Van Cutsem	LSC Noord-Brabant - coördinatie
x	Veerle Ranson	x	Naomi Vanmeerbeeck	LSC Noord-Brabant - teamcoaches
x	Els Vos	x	Griet Cockaerts	LSC Noord-Brabant (bestuur)
x	Liesbet Mertens			BuBaO Damiaanschool
v	Gert Heyselberghs			BuBaO Ter Elst
x	Katrien Strauven			BuBaO de Sprankel
x	Liesbeth Holvoet			BuSO St.-Janshof

Leerondersteuners op uitnodiging: Saskia Vandessel, Désy Demeersman, Fien Parmentier, Deirdre Chuffart, Liesbeth Wijckmans

Opdracht leersteunraad

Opvolging en bespreking

- Beleid over leersteun
- Overzicht van het aantal GC-, IAC- en OV4-verslagen

Advies over:

- Procedure toewijzing leersteun
- Keuze en samenwerking specifiek leersteuncentrum 467
- Het principe om scholen te kunnen weigeren o.b.v. afstand

Agenda

Welkom / onthaal

- Koffie, aanwezigheidslijst
- Ook uitgenodigd: ondersteuners en teamcoaches
- Varielijst
- Check-in (nog even op reis)

Goedkeuring verslag 23 mei '25 (bijlage)

Opvolging en bespreking

- Stavaza
 - Actieve dossiers
 - IAC/OV4
 - Type 2
- Beleid leersteun
 - Diplon / Zorglink
 - prioriteiten jaaractieplan: kort
 - situering flexwoensdag
 - Scholen voor iedereen: wat bestaat er allemaal, pad Demir, Katholiek Onderwijs, Onwijs Onderwijs (onderscheid toelichten)

Centraal topic: 'Groeien naar een inclusiever onderwijs'

- Getuigenissen
 - Saskia: inclusiecoach – de Windroos (Onwijs Onderwijs)
 - ... (waar zien we nog stappen gebeuren?)
- Stapjes naar inclusiever onderwijs
- Gesprekstafels:
 - Wat neem je mee uit de getuigenissen?
 - Welke stappen hebben jullie al genomen richting inclusiever onderwijs?
 - Wat zijn de valkuilen in dit traject?
 - Waar zijn de belangrijkste partners?
 - Hoe kunnen buitengewoon en gewoon onderwijs hierin samenwerken?
- In plenum

Varia

Verslag

Verslag vorige leersteunraad 23 mei '25

goedgekeurd

Opvolging en bespreking

- Stavaza
 - Actieve dossiers
 - IAC/OV4
 - Type 2
- Beleid leersteun
 - Diplon / Zorglink
 - prioriteiten jaaractieplan: kort
 - situering flexwoensdag
 - Scholen voor iedereen: wat bestaat er allemaal, pad Demir, Katholiek Onderwijs, Onwijs Onderwijs (onderscheid toelichten)

Zie powerpoint in bijlage.

De cijfers en toelichtingen rond beleid leersteun zullen bij de volgende leersteunraden steeds op voorhand bezorgd worden als bijlage bij de uitnodiging. Zodoende kan er vlugger overgegaan worden naar eventuele vragen hierbij en bespreking hiervan.

Centraal topic: 'Groeien naar een inclusiever onderwijs'

Getuigenissen

Els Verbeek – ped dir eerste graad OLVI, vertegenwoordigt ook bovenbouw

1u extra voor herstel- en sanctionering. Het duurt te lang om met kinderen traject op te starten. 1 u extra om in te zetten om time-out en zoeken naar externe hulp.

Vanuit secretariaat uren gesprekkeld om profiel maatschappelijk werker in te zetten.

Sarah De Cooman, CLB kompas

Geen verhaal. Was niet op de hoogte van deze vraag.

Liesbeth Mertens, Damiaanschool

2 klasjes in buurschool gewoon onderwijs, speelleerklas + klas type basisaanbod

Wonen in zelfde gebouwen, eten samen, lkn in zelfde leraarskamer, expertise wordt daar uitgewisseld.

Werkgroep: BUO niet zo inclusief, type 9 versus type basisaanbod. Intussen klassen gemixt om van typering af te stappen.

Volgende stap: hoe kunnen we ook BUO nog inclusiever maken.

Barrière: 2 schoolbesturen, punten/middelen waarin type basisaanbod onderbedeeld is.

Mattias Paglialunga, coördinerend directeur Aracadia

Project 'Toekomst ad arcadia', rond kennisrijk curriculum.

Nog niet puur inclusief. Hier willen ze op inzetten. Ze willen dit starten met 10-14 jarigen, over netten heen.

Pilootprojecten: interessante oefening. Vooral in basisscholen. Hier veel uit leren.

An Kenes was hier trekker in. Zij is vertrokken naar Diest.

Volop met 13 scholen aan het inzetten op professionalisering, kijken naar inclusiescholen.
Barrière: 2 inrichtende machten.

Kim Geens, Vonk Montessori

Kleine school.

Buitenruimte anders ingericht, rustplekken in gebouwd, 1 ruimte waar 2 kinderen spelen, gekoppeld aan een klaslokaal waar ze zitten, zodanig dat ze daar ook naartoe kunnen als het in de klas niet lukt.

Pieter Goossens, CLB Brabant Oost

Vraag om samen na te denken hoe we kunnen samenwerken met verschillende partners om naar inclusiever onderwijs te gaan. Er zijn mooie pilootprojecten, iedereen neemt initiatief, wat goed is maar er zou een gemeenschappelijk project moeten zijn.

Katrien Strauven – de Sprinkel

In afwezigheid van directeur sprinkel, ook verantwoordelijk voor De Vlinder

De Vlinder bouwt basisaanbod af. Ze geloven er in dat deze in gewone school moeten onderwijs kunnen volgen.

Binnen scholengroep KOMO nadenken over wat 'scholen voor iedereen' betekent voor groep basisaanbod en type 9 lln.

Over type 2 denkt ze dat dit een apart verhaal is. Ze hebben heel wat kinderen die vroeger niet op school geraakten.

Ze horen niets van onderzoek over volledig onderwijs aan huis van type 2 lln. Hier gebeurde een onderzoek over.

Nathalie Umans, zoco Sint-Pietersschool – KOMO basis

Meisje, juni naar sec.

IAC verslag type 2

R. kon niet lezen, 1 ste l.j gedubbeld, dat helpt niet. Hoe kunnen we haar meepakken in de klasgroep. Wel kopiërend schrijven. Inhoudelijk begrijpt ze niets.

Erop ingezet met leerondersteuner. Invulboeken aangepast.

Werd steeds moeilijker, uitte zich in gedragsmoeilijkheden.

Roostersysteem in 5 de en 6de l.j, om klasjuf en klas rust te geven. Dit gaf ook rust voor haar. Ook in kleuterklassen boekentassen maken, jassen aandoen, ... Logistieke taken: handdoeken plooien. School geloofde erin dat ze hierin kan groeien.

Ouders niet mee in dit verhaal. Ze waren hier niet akkoord mee. Is een moeilijk parcours geweest.

In 1B gestart zonder verslag, gemeenschapsonderwijs. Ouders wilden dit niet.

Co-creatie met leerondersteuner is gebeurd via gedeeld IAC traject, ook materialen die online gedeeld zijn. Deze kunnen nog gebruikt worden voor kinderen die nu afhaken van de gemeenschappelijke leerstof.

Nathalie denkt dat ze in BUO verder gestaan had dmv functioneler werken. Ze heeft leerkansen gemist op vlak van taalontwikkeling en wiskunde.

Aantal jaren geleden, project met functioneel werken. Leerkrachten zijn hieraan ten onder gegaan.

Nog aantal lln met type 2, 1 in 1ste l.j en aantal in kleuters. Ouders willen mee. Dat is makkelijker.

Liesbeth van Humbeeck, Technov, KOV Secundair

470 lln waarvan 450 jongens uit het Brusselse

94% GOK lln

Elke dag bezig met inclusie.

30 lln met GC, 2 met IAC

Doorlichting voor llbegeleiding. Goed verlopen.

Maar je moet andere bril met dergelijke school kijken.

Zusterschool van college, enkel doorstroomfinaliteit. Deze hebben geen idee hoe het er in Technov aan toegaat.

Heel veel steun aan leerondersteuners. Ze werken heel intensief samen.

Fabian, moeilijk tot leren krijgen in basisschool. In Technov nu in 6 elektriciteit. Doet dit zeer goed. Zus is contactpersoon. Dit is succesverhaal.

Gunter Aerts, coördinerend directeur Sjabi+

Werkgroep buitengewoon-gewoon: waar zijn de mogelijkheden? Waar zijn de kansen?

Er zijn mooie inclusieverhalen.

Prachtig idee van Commissie Struyf maar er moeten middelen tegenover staan.

Ooit BUO opgebouwd om kinderen met zorgnoden kansen te bieden, niet om ze te segregeren.

Leerkrachten hebben nobele gedachten, werken hard, denken hard.

Politiek heeft andere plannen met 'scholen voor iedereen'.

Voor scholen is het niet haalbaar als er geen middelen tegenover staan.

Kleuteronderwijs is per definitie inclusief, 1/3 van de basisschool is kleuter en daar gaan amper lln naar BUO.

Discussie: cijfers over BUO in België dat zo hoog is. Welke cijfers worden vergeleken? Worden in andere landen ook kinderen mee in rekening gebracht die misschien thuis zijn en niet naar school gaan? En zijn dat de kinderen die in België wel in de klas zitten?

In Spanje, inclusieve school. Type 2, rolstoel, benadering waardoor hij zelfstandig aan de slag ging op zijn niveau. Terwijl de andere lln les volgden op hun niveau. Bvb. aardrijkskunde: lln leren over provincies. Hij leerde op scherm de weg naar huis zoeken. 40 kinderen met coteaching.

Leerondersteuner, kiné, ... Op campus was een psycholoog en maatschappelijk onderwijs.

Middelen samen zetten op scholen. Anders organiseren.

Voorbeeld: leerondersteuning op 1 ll type 2, 6 u per week, met momenten 12u per week. Dit heeft geresulteerd om heel de kleuterwerking om te bouwen. Leerondersteuners en scholen worden creatief en flexibel in omgaan met de middelen.

Els Vos, bestuur Sjabi en bestuur LSC Sjabi+

Wat lkn allemaal doen is door 4 lkn verteld in bestuursorgaan. Dat heeft indruk gemaakt. Ook besturen kunnen hierdoor meer ideeën krijgen.

Greet Verhoelst, Sint-Angela Tildonk, afgevaardigde Kracht

Zorgcoach in sec school, veel lln met rugzak, veel GC en OV4 verslagen.

Veel co-teaching.

Als leraar moet op zelfde lijn staan: tijdens vakvergaderingen, zorgverantwoordelijke zodat die kan bewaken of in de vakvergaderingen wel alles in lijn is met afspraken en regels.

Lln die van BUO instromen in B-stroom doen dit veel makkelijker dan lln die van lagere school in B-stroom komen. Daarom toetsen ze af hoe BUO werking is en proberen ze dit te implementeren in B-stroom

Katelijne De Keye, De Biekorf Houtem, KOV basis

Type 2 sinds instapklas. Ouders in beschutte werkplaats,.

1 of 2x/week in reva.

Visie school : geen kinderen laten dubbelen.

1ste lj. Reva kan enkel in kleuterschool. Na gesprek toch nog reva mogelijk in 3 de kk.

Nu 3de lj, gaat goed. 4 u ondersteuning van Lisa, heel tevreden, zij zorgt voor taken, heeft ook gezorgd voor speciaal rapport.

Wordt opgevangen door andere lln.

Lkn steeds wat bang maar telkens loopt het goed.

Zij is overtuigd dat de ll meer leert dan in het BUO, dat ze meegetrokken worden niveau van andere lln.

Zoveel mogelijk co-teaching. Alle zorguren in de klas.

Kaatje Mariën, CLB Noordwest-Brabant

Veel in andere scholen gekeken.

In BXS: van refter klas gemaakt. Permanentie zoco of lkn die lesvrij uur hebben.

Lln kunnen daar naartoe als het niet gaat tijdens de les.

Gestandaardiseerde werking: binnenkomen, werken, herstelgesprek.

Annelies Van de Ven, OLVP Bornem

Uren herverdelen, meer **co-teaching** in A-finalitiet. Daardoor soms minder aanvragen voor leersteun.

Cognitief **sterkfunctionerende lln** + autisme: aanpassingen in het gewone curriculum.

Sam, alg coördinator SLSC467

Nu reeds trajecten die 'on hold' kunnen gezet worden omdat scholen verder kunnen met de tips die eerder al gegeven werden en toegepast.

Mattias Van Beersel, Heilig Hart, SKW, Kansrijk

Type 2, zeer moeilijk traject, elk jaar

4 à 5 vrijwilligers

Study-buddys, staantafels, koptelefoon, speelkasten, ... behoren intussen tot brede basiszorg.

Liesbeth Holvoet, BuSO Sint Janshof

Benieuwd naar samenwerking met gewoon waar vraag is voor 2 lln om ll tijdelijk in BUO te laten lesvolgen.

Els Tobback, TSM, KOMO Secundair

Er wordt al heel veel gedaan in brede basiszorg. Zoals time-out lokaal, sprint voor elke ll, llbegeleiding voor gesprekken, ... om het aangenaam te maken voor veel lln.

Deirdre Chuffart, focusondersteuner type basisaanbod.

Ziet veel mooie voorbeelden van inclusie.

Zoon Mats als kleuter, motorisch liep voorover. Verder voor Deirdre normaal.
In 1ste lj, methode school, leert niet lezen, schrijven, ... Voelt zich dom.
In 5de lj: rekenmachine, spraak, ...
Mats nu 19, geen tafels, niet lezen, ...
Theoretisch rijbewijs gehaald met volledige analfebetisering.
School en LSC heeft ingezet op RA. Steeds oortje in oor en GSM om te scannen, alles wordt hem voorgelezen.
Ingangsexamen dierengeneeskunde en geneeskunde geslaagd.
Deirdre is heel dankbaar

Fien, Coloma+

Samengewerkt met BUSOschool OV3, keukenmedewerker.
In Coloma Keuken met IAC.
Getuigschrift.

Liesbeth Wyckmans, leerondersteuner op Kobos.

Vorig jaar eerste OV4 ll.
Ll reeds 2 ja niet op school geraakt.
Met kleine stappen tot halftijds onderwijs geraakt.
Graadplan gebruikt om alles te kunnen aanbieden.
Nu wordt gekeken hoe dit flexibel leertraject kan gebruikt worden voor andere lln.

Griet Cockaerts, bestuur

Bestuurstekst onder de loep genomen: maximaal leren.
Geleerd dat de woorden voor interpretatie vatbaar zijn. Dus tip om definities bespreekbaar te maken zodanig dat er gemeenschappelijke taal gesproken wordt.

Naomi, teamcoach

Jongen type 2, gewoon onderwijs. Was heel moeilijk traject.
Einde schooljaar beslist om naar BUO te gaan, 1 jaar, ingezet op SMOG. Kinderen uit de klas praatten niet. Dus geen taalontwikkeling.
Erna naar de gewone school: helemaal opengebloeid, praat in korte zinnen. Gelukkig kind.

Saskia Van Dessel, leerondersteuner, inclusiecoach

Windroos Machelen, 3 dagen/ week. Volwaardig lid van inclusieproject.
School in Vilvoorde.
Project culturele achtergrond, taalproblematiek, lln met GC of IAC-verslag.
Begeleiding vanuit Connect.
Nu nog bezig met in beeld brengen vanuit positief formulering.
Dubbel-diamantmodel om doelgericht naar acties te gaan. Steeds terugkoppeling naar team zelf op PV. Beno Schraepen op pedagogische studiedag.
Projectleden: zoco-directie-beleidsmedewerker – lkn zelf-ouders-opa

Désy, leerondersteuner

Pro's en cons van gewoon en BUO.
Leerondersteuners krijgen stilaan hun plaats in gewoon onderwijs, worden erkend.
Ll, snelle denker, grote rugzak. Lkn geloven in hem.
4de jaar. Wetenschappen. Autisme+DCD

Veerle Ranson teamcoach en leersteuncoach

Vanuit GON

‘Scholen hebben gemaakt dat ik toch ben gaan verder studeren. Aangenaam onderwijs, erbij horen, ...’

Gesprekstafels:

- Wat neem je mee uit de getuigenissen?
- Welke stappen hebben jullie al genomen richting inclusiever onderwijs?
- Wat zijn de valkuilen in dit traject?
- Waar zijn de belangrijkste partners?
- Hoe kunnen buitengewoon en gewoon onderwijs hierin samenwerken?

Groep 1

Verslag: Fien Parmentier

Wat neem je mee uit de getuigenissen?

- We moeten het niet te ver zoeken
- Je denkt automatisch aan de moeilijke verhalen
- We vergeten de kleine stappen
- Zonder M-decreet hadden we nog niet zo ver gestaan
- Middelen blijven te beperkt
- Inzetten op: naar flexibele systemen gaan
- Wat is de visie: sommige termen kunnen anders geïnterpreteerd worden – einddoel moet hetzelfde zijn!

Wat zijn de valkuilen in zulke trajecten?

- Iedereen komt met zijn eigen verhaal – context doet veel.
- Iedereen vertrekt vanuit zijn verhaal
- Kennisrijk curriculum: Roepen op om minder te differentiëren maar je krijgt niet iedereen op hetzelfde spoor = inzetten op compenseren en niet op differentiëren?
- We gaan soms terug meer naar hoe het vroeger was – kinderen die sterk zijn gaan bijvoorbeeld naar een college
- Tweesporenbeleid binnen de school en niet over de scholen heen
- Type 2 blijft een ander verhaal
- Kinderen uit buitengewoon onderwijs vinden moeilijker job – komt dit door de beperking of gewoon omdat ze uit het buso komen?
- Vrijwilligers met beperking- komen helpen op de school maar zorgnoden van de vrijwilligers worden soms ook groot

We verkondigen allemaal hetzelfde verhaal uit andere contexten

Groep 2

Verslag: Sam Leys

Welke stappen ondernam je al richting inclusief onderwijs? + Wat nam je mee uit de getuigenissen?

- De zaken die ondernomen worden van scholen, gebeuren soms vanuit een nood ipv uit een ideaalbeeld. Terwijl inclusief onderwijs vertrekt vanuit een ideologie. "we konden niet anders"

- Veel scholen hebben daardoor wel hun brede basiszorg aangepast aan noden die terugkomen.
- Veel vertrekt vanuit "het werkt zo niet meer", we hebben geen keuze niet meer. Het is een evenwichtsoefening tussen draagkracht van de leerkracht en de noden. Maar verliezen we daarbij soms niet de medeleerlingen uit het oog?
- Ook dit is wel herkenbaar in het buitengewoon onderwijs
- Heel veel staat en valt bij de ouders, zijn ouders realistisch? Ze staan ook niet altijd open om af te wijken van de doelen, maar kan het functioneler zijn?
- Wordt het buitengewoon onderwijs ook niet wat geïdealiseerd? Ook zij botsen op die problemen om binnen een klas te realiseren.
- Het gewoon en het buitengewoon onderwijs, maar kan het ook soms in de andere richting? Zij moeten soms ook naar de andere kant kunnen.
- Campussen samen organiseren kan meer bereiken.
- Het blijft een middelenverhaal.

Valkuilen

- Alles staat of valt met het gedrag van een leerling. Als een kind stoort in de klas, wordt het lastiger
- Elk kind en elke casus is anders
- Heeft iedere leerkracht wel de expertise om hiermee om te gaan? En staat de leerkracht ervoor open?
- Hoe staat de leerling er zelf voor open.
- Het moet een samenverhaal zijn

Partners:

- Ouders, leerkrachten, zorgteam, leerondersteuners

Groep 3

Verslag: Kaatje Mariën

Wat neem je mee uit de getuigenissen?

- Het wankel evenwicht tussen inclusie en draagkracht
- Als het gaat over inclusie: wat toon je dan binnen de school van foto's?
- De gewone klaswerking laten doorgaan en daar proberen op in te spelen

Organisatie!

De juiste mensen op de juiste plaats krijgen kan werken om inclusie een plaats te geven.
Kritische blik vanuit de klasvloer - iedereen hun welbevinden en leerproces bewaken.

Samen verhaal

Wat zijn de valkuilen in zulks traject?

- weerstand en professionalisering

Wat zijn de belangrijkste partners in de stappen richting inclusiever onderwijs?

- CLB
- Ouders
- LSC
- leerkrachten

- Kind
- Welzijn: psychologen, kinesisten, orthopedagogen, ...

Hoe kunnen gewoon en buitengewoon onderwijs hierin samenwerken?

- Expertise delen
- bv/barrière buitengewoon en gewoon onderwijs: middelen worden samen geplaatst.

Zeer idealistisch om je weg hierin te zoeken.

- Centrum ambulante revalidatie op scholen BuO en die dagen aanwezig op de school en andere dagen op de gewone scholen.

De samenwerking wordt heel moeilijk gemaakt door alle regelgeving.

Varia

- Er is nog genoeg gespreksstof om ook volgende leersteunraad over zelfde item in gesprek te gaan 'groeien naar inclusiever onderwijs'

Planning leersteunraad '25-'26

Samenkomst leersteunraad:

Telkens DPC – Mechelen van 9u. tot 12u.

Datum	Topic (naast decretaal vastgelegde onderwerpen)
Ma 29 sep '25	Groeien naar inclusiever onderwijs (samen met BuO)
Di 3 feb '26	
Do 28 mei '26	